

”כִּי תִצּוֹר אֶל עֵיר יָמִים רַבִּים
לְהִלָּחֵם עָלֶיָּהּ לְתַפְשָׁהּ
לֹא תִשְׁחִית אֶת עֵצָהּ...
כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה...”

(דברים כ, יט)

”...בְּנֵיךָ כְּשֶׁתִּלְי זֵיתִים סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ...”

(תהילים קכח. ג')

”וְהָיָה כְּעֵץ שְׂתוּל עַל פְּלִגֵּי מַיִם
אֲשֶׁר פְּרִיּוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ
וְעָלְהוּ לֹא יִבּוֹל
וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ”

(תהילים א, ג)

...לא ישאו גוי אָל גוי חָרַב ...
וְיָשְׁבוּ אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֲנָתוֹ
וְאֵין מַחְרִיד...”

(מיכה ד, ג - ד)

”לכל זמן ועת לכל-חפץ,
תחת השמים.
עת ללדת, ועת למות
עת לטעת, ועת לעקור נטוע...”

(קהלת ג' א'-ג')

”צַדִּיק, כְּתֹמֵר יִפְרָח, כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה.”

(תהילים צב)

"צְדִיק, כִּתְמָר יִפְרָח, כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה."

אמר המגיד ממזריטש:

"שני מיני צדיקים הם. הללו קרובים אצל כל
הבריות, מזהירים ומלמדים אותם,
והללו יושבים לבדם על התורה.
הראשונים נושאים פירות מזינים כמו עץ תמר,
והאחרונים הם כמו הארז, נעלים ועקרים"

”אומרים לאילני מאכל: למה אין קולכם הולך? אמרו להם: אין אנו צריכים, פירותינו מעידים עלינו. אומרים לאילני סרק: למה קולכם הולך? אמרו להם: הלוואי נשמיע קולנו וניראה. אמר רב הונא: לא משום הטעם הזה, אלא: אילני מאכל על ידי שהם כבדים בפירותיהם, לפיכך אין קולם הולך, אבל אילני סרק, על ידי שהם קלים בפירותיהם - קולם הולך.”

(בראשית רבה ט"ז)

”רבי אלעזר בן עזריה אומר...
הוא היה אומר: כל שחכמתו מרבה
ממעשיו, למה הוא דומה, לאילן שענפיו
מרבין ושרשיו מעטין, והרוח באה ועוקרתו
והופכתו על פניו... אבל כל שמעשיו מרבין
מחכמתו, למה הוא דומה, לאילן שענפיו
מעטין ושרשיו מרבין, שאפלו כל הרוחות
שבועולם באות ונוטבות בו אין מזיזין אותו
ממקומו...”

(אבות ג' יז')

אמר רבי לוי:
משל למלך, שהיה לו פרדס ונטע בו
אילני סרק ואילני מאכל.
אמרו לו עבדיו: מה הנאה יש לך באילני
סרק הללו?
אמר להם: כשם שאני צריך לאילני
מאכל, כך אני צריך לאילני סרק,
שאלולי אילני סרק מהיכן הייתי עושה
לי מרחצאות וכבשונות!

(מדרש רבה
שמות ז' ד')

העץ הוא בדרך כלל משל לגדילה ולפריחה
מתמדת וגוברת.

(הרש"ר הירש
שמות כה' ח')

שם עץ מציין הצומח המתקיים ימים
רבים יפרח ויוציא ציץ וישא פרי וזרעו
בו שנה שנה...

(מלבי"ם)

”קוצצי אילנות טובות... אינו רואה
”סימן ברכה לעולם...”

(פסחים נ, ב)

תפילת הנוטע

...ונטיעות אלה

אָפּר אַנחננו נוטעים לְפָנֶיךָ הַיּוֹם

הַעֵמֶק שְׂרִשְׁיָהֶם וְגִדְל פְּאָרְהֶם

לְמַעַן יִפְרְחוּ לְרִצּוֹן

בְּתוֹךְ שְׂאֵר עַצֵּי יִשְׂרָאֵל

לְבָרְכָהּ וּלְתַפְאָרְהָ...

הרב בן ציון חי
עוזיאל

איך זה להיות עץ?

דתיה בן דור

פַּעַם שְׁאַלְתִּי עֵץ:

"עץ, איך זה להיות עץ? ..."

זה טוב או רע?"

- "רע?", תַּמָּה הָעֵץ, "מְדוּעַ?"

- "לא אֲכַפֵּת לְךָ שְׁאַתָּה תִּקְוֶעַ כָּל הַשְּׁבוּעַ?"

- "אֵינְנִי תִקְוֶעַ, אֲנִי הָרִי נְטוּעַ" ...

כי האדם עץ השדה נתן זך

כי האדם עץ השדה
כמו העץ הוא שואף למעלה

כי האדם עץ השדה
כמו העץ הוא צמא למים

כי האדם עץ השדה
כמו האדם גם העץ צומח
כמו העץ האדם נגדע

ואני לא יודע
איפה הייתי ואיפה אהיה
כמו עץ השדה

מילים: רפאל ספורטה

אור ותְּכֵלֶת עַל רֵאשִׁי
עֲנַפֵּי נְעִים בְּרוּחַ
צִמְרֹתַי הוֹמָה, צִמְרֹתַי הוֹמָה

בֵּין בְּדֵי צְפוּר תִּשְׁרֵי
בְּצִלֵי עֵגֶף יְנוּחַ
אִישׁ הָאֲדָמָה, אִישׁ הָאֲדָמָה

אילני

בנימין טנא

...ואלחש לו: - רע טוב,
הוי למדני-נא, רב כח,
ראש אחר סופה לזקוף
וכמוך שוב לפרוח,
ולבלב, לבלב בלי קץ-
הוי למדני נא העץ.

ההר הירוק תמיד

יורם טהרלב

ההר הירוק כל ימות השנה,
אני עוד חולם ושואל
לנשום רוחותיך כבראשונה,
לשכב בצלך, כרמל.

עץ האלון
יורם טהרלב

בין עצי היער,
על גזעו הסב,
כבד ימים וסער
עץ אלון נצב...

שירת העשבים

נעמי שמר, מעובד לפי תורה של ר' נחמן מברסלב

דַּע לְךָ...
שָׁכַל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב
יֵשׁ לוֹ שִׁירָה מְיוֹחֶדֶת
מְטֵלוֹ
וּמְשִׁירַת הָעֵשְׂבִים
נֶעֱשֶׂה נְגוּן
שֶׁל רוּעָה...

שתיל קטן

מילים: אהרון אשמן

אָנִי אֶגְדֵּל
וְלֹא אֶבֶל,
אֶהְיֶה לְעֵץ,
לְעֵץ גְּדוֹל.

מילים: יצחק (איציק) מנגר
תרגום/נוסח עברי: שמואל פישר

...כִּי הָעֵץ כָּאֵם טוֹבָה עֵת יִפְרֹשׁ כִּנְפָיִם
הוּא מְגִן מְכֹל פְּגְעֵי אָרֶץ וְשָׁמַיִם.
אָמָּא, עֵץ מַה טוֹב לְבַנְךָ עַל בְּרִכְיוֹ לְכָרַע,
וְאִמְצָא פֹה בְּחִיקוֹ אֲשֶׁר וּמְרֻגוּעַ.

על הדרך עץ עומד

מילים: איציק מאנגר תרגום: נתן יונתן

על הדרך עץ עומד
שם עומד כפוף הוא,
צפרי-העץ כלן
מתוכו יעופו.

למזרח, למערב,
לדרום, פרחו.
את העץ, לסערה,
לבדו זנחו...

לאה גולדברג

איקליפטוס

תן לי להיות אילמת
כאילן,
אשר נגדע ושוב צמחו
בדיו,
ובאמירו הציפורים כולן,
אומרות שבחי שמים
בלעדיו.

אורן

אתכם אני נשתלתי
פעמיים,
אתכם אני צמחתי,
אורנים,
ושרשי בשני נופים
שונים.

